

Planeringsförutsättningar 2015

Stadsfullmäktige, stadsstyrelse och nämndernas
presidier

4 mars 2013

Innehåll

- Den nya budgettidtabellen [Edgar]
- Det nya budgetarbetet i praktiken [Peter]
- Övergripande förutsättningar inför 2015 [Edgar]
- Stadens målsättningar, vissa fastighetsfrågor [Emma]
- Personal- och arbetsgivarfrågor [Ritva]
- PAUS
- Socialnämndens ansvarsområde [Susanne]
- Bildningsnämndens samt Kultur- och fritidsnämndens ansvarsområden [Kjell]
- Infrastrukturnämndens ansvarsområde [Kai]
- Stadsutvecklingsnämndens ansvarsområde [Sirkka]
- Frågestund [Christian Beijar]
- Slutord [Petri Carlsson]

Den nya budgettidtabellen

- Stadsfullmäktige beslöt i budget 2013 att budget 2015 skall vara fastställd i juni 2014. Stadsfullmäktige beslöt sedan den 23.04.2013 att fastställa en detaljerad tidsplan för planerings- och budgetprocess för 2015.
- Stadsfullmäktige beslutar i juni 2014 hur stora ekonomiska resurser som, utgående från sannolik utveckling och uttalade politiska mål, tilldelas envar verksamhetssektor, samt vilken uttaxering som gäller. Detta leder till trygghet i den ekonomiska planeringen både på totalnivå och för verksamhetssektorerna. Populärt uttryckt kan man säga att matsäckens storlek bestäms i juni.
- Under hösten har förvaltning och politiker skyldighet och möjlighet att inom de givna ramarna utveckla och anpassa verksamheterna inför 2015. Populärt uttryckt anpassas då munnen efter matsäcken.
- Totalt förbättras möjligheterna både att uppnå ekonomisk balans och att utveckla verksamheterna i god ordning, utan tidspress och med tydliga mål och ramar.

Tidplan för planerings- och budgetprocess för 2015 [Stadsfullmäktige 23.04.2013]

- Feb: Förvaltningen presenterar planeringsförutsättningarna
- Mar-Apr: Nämnderna uppgör förslag till målsättningsplaner (klar 29 april)
- Maj: Stadsstyrelsen behandlar stadens målsättningsplan och föreslår uttaxering (behandlingar 14 och 21 maj)
- Jun: Stadsfullmäktige beslutar om budget inklusive målsättningsplan samt uttaxering (10 juni)
- Jul-Okt: Nämnderna konkretiserar verksamhetsplaner inom budgetens målsättningsplan
- Nov: Stadsstyrelsen behandlar förslagen till verksamhetsplan och stadsfullmäktige fastställer verksamhetsplanen för 2015.

Peter Carlsson, finanschef

Det nya budgetarbetet i praktiken

- Teknik och systemanvändning
- Ekonomiska styrprinciper, inkl. interna kostnader och intäkter

5 mars -25 april

- Utgå från:
 - drifts- och investeringsramar för år 2015 från budget 2014,
 - gemensamma förändrade förutsättningar (per 31 mars) såsom skatteintäkter, landskapsandelar, befolkningsprognos, löneutveckling, interna köptjänster (kost- och lokalservice, internhyra),
 - nämndspecifika förändrade förutsättningar av väsentlig karaktär
- Utarbeta förslag till målsättningsplan
- Budgetera på följande övergripande nivå per nämnd:
 - Drift totalt; Verksamhetsintäkter – verksamhetskostnader = Kommunbidrag (=bindningsnivån)
 - Investering totalt; Inkomster – Utgifter = Nettoinvestering

Tre nyheter!

- Budgetens Ekonomiska styrprinciper kommer att innehålla minst tre nyheter:
 - Varje anslag på nämndnivå kommer att få ta med sig både positiva som negativa driftsresultat från 2015 till 2016.
 - Den som budgeterar en intern intäkt skall vid samma tillfälle och med samma belopp budgetera motpartens interna kostnadskonto och verksamhet (avdelningskod). Intern säljare och köpare ska vara överens innan budgeteringen sker. Någon skild intern kostnadsbudgetering (utan motsvarande internt budgeterad intäkt) får inte förekomma. Sista ändringsdatum 30 september!
 - En beskrivning och tidsplan att flytta reinvesteringar till drift.

1 september - 21 oktober

- Konkretisera verksamhetsplaner per nämnd och verksamhetsområde (avdelning) som säkerställer att verksamheterna uppnår de mål och bedrivs inom den målsättningsplan och budget som stadsfullmäktige slagit fast.
- Möjlighet att budgetera på följande högsta nivå* per nämnd och verksamhet:
 - Drift per verksamhet; Försäljnings- och avgiftsintäkter, Övriga intäkter, Personalkostnader, Köp av tjänster, Material, Lokalhyror, Avskrivningar, Internränta, Övriga kostnader
 - Respektive investering; Inkomster, Utgifter

* Vid budgetering av interna poster ska dock specifika detaljkonton användas.

Edgar Vickström, Stadsdirektör

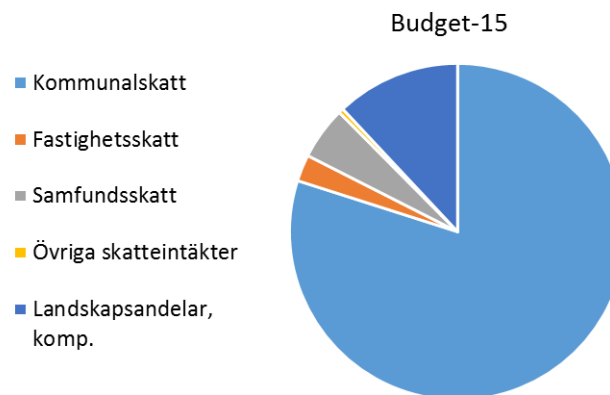
Övergripande planeringsförutsättningar 2015

Skatteintäkter och landskapsandelar

■ Skattefinansiering

- Skatteintäkterna stabiliseras på en ny normalnivå, som innebär att Mariehamn inte längre har mycket större samfundsskatteintäkter än omgivningen. I denna presentation utgår vi från oförändrad uttaxering.
- Landskapsandelarna utgör en stor osäkerhetsfaktor, då de enligt nu gällande system är oproportionerligt låga för Mariehamn, sannolikt beroende på att de historiskt anpassats till stadens höga samfundsskatteintäkter. En reform förväntas inför 2016, men dess utfall är i nuläget synnerligen osäkert. I denna presentation utgår vi från ett oförändrat system under 2015.
- Sammanlagt har den dramatiska minskningen av samfundsskatter utan ändring av landskapsandelssystemet lett till att Mariehamn lever med strukturell underfinansiering av skattenatur med storleksordningen 3-5 miljoner euro/år.

Skatteintäkter och landskapsandelar

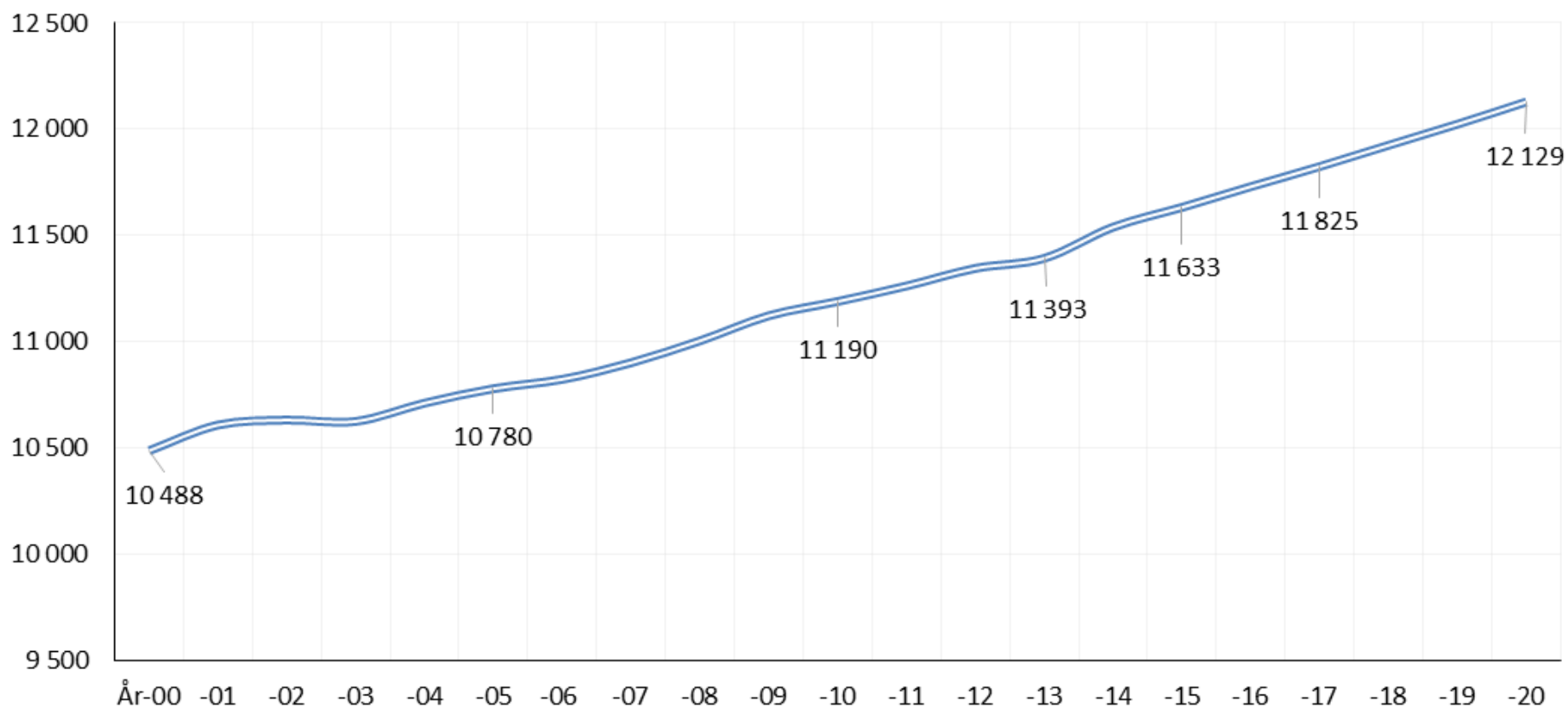
Belopp i tusen €	Bok-12	Bok-13	Budget-14	Budget-15	Plan-16	Plan-17
Kommunalskatt	35 123	37 741	39 100	40 355	41 923	43 552
Fastighetsskatt	209	214	1 274	1 291	1 318	1 345
Samfundsskatt	4 843	2 445	2 461	2 569	2 569	2 569
Övriga skatteintäkter	305	269	229	232	237	242
S:a skatteintäkter	40 480	40 669	43 064	44 447	46 046	47 707
Landskapsandelar, komp.	7 876	6 221	5 886	6 053	6 113	6 174
S:a totalt	48 355	46 890	48 950	50 499	52 159	53 881

Befolkning

- Mariehamns stads befolkning är stor nog att i sig vara balanserad. Det finns ingen grupp av individer som skulle vara så överrepresenterad att det skulle uppstå strukturella svårigheter att leverera service.
- Men det är sannolikt att 10-20 % av stadens invånare inte samtidigt är dess skattebetalare. 1.106 av 6.869 bostäder i Mariehamn var år 2012 inte stadigvarande bebodda. Sannolikt är en del av invånarna som inte är skattebetalare ändå servicemottagare. Därtill är det sannolikt att Mariehamns goda nivå på social service genom åren gjort att ålänningar med behov av sådan service i hög grad valt att bosätta sig i Mariehamn. De här beskrivna företeelserna leder sannolikt sammantaget till ett strukturellt finansieringsunderskott på minst 2-4 miljoner euro/år.
- Vi ser inga orsaker till att befolkningsutvecklingen skulle avvika dramatiskt från den trendmässiga och tidigare prognostiserade under kommande planperiod. En stor ändring kan ske om de ovan nämnda invånarna som inte är skattebetalare väljer att också skriva sig i staden.

Befolkning

MARIEHAMNS TOTALA BEFOLKNINGSUTVECKLING 2000-2020

Utvecklingsprojekt

- *Landskapets samhällsservicereform* genomförs sannolikt successivt och kommer att ha inverkan på många verksamhetsformer och finansieringslösningar, vilket ökar osäkerheten i alla former av detaljprognoser på kommunnivå. Avsikten är dock att reformarbetet netto leder till förbättringar av service och/eller ekonomi inom kommunernas ansvarsområden. Hotet mot sådana förbättringar ligger i eventuell ytterligare byråkratisering till följd av politisk ovilja att lägga ner gamla strukturer när nya skapas. Staden har små eller inga resurser att genomföra egna utvecklingsprojekt, vid sidan av den samordning som görs inom ramen för SSR. Inga ramförändringar åt något håll föreslås med anledning av samhällsservicereformen!
- *Personalresursprojektet* avslutas som sådant inom 2014 och har inneburit en minskning av stadens personalstyrka med 10 % på tre år, allt annat lika. Projektet avslutas som sådant, och dess anda av kreativ förnyelse lever vidare vid förverkligandet av kommande budgetramar

Utvecklingsprojekt, forts.

- De utvecklingsprojekt som beslutats i och med budget 2014 är i kombination med utvecklingsarbetet inom samhällsservicereformen allt vad organisationen orkar med av övergripande förändringsarbete under perioden 2014-16:
 - Ett modernt ekonomiskt ledningssystem, inkl. nytt enhetligt IT-stöd för budgetering och rapportering, reviderade ekonomiska styrprinciper samt ökat fokus på koncernens rapportering
 - Bolagiseringar och bildandet av en affärskoncern
 - Utvecklat ledarskap
 - Samhällsservicereformen
 - Kommunernas socialtjänst
 - Infrastruktursamarbete
 - Ålands Digitala Agenda
- Mariehamn är en konkurrenskraftig, växande centralort för Åland med
 - Hälsosam och hållbar livsstil
 - Aktiv och levande invånarsamverkan och –dialog
 - Innovativ och nyskapande kommunal verksamhet, med bra kommunal medarbetardialog
 - En metropolkänsla som bygger på tillgång till en mångfald av företag och arbetsmöjligheter, rekreation, kulturer

Investeringar och skuldsättning

- Ekonomiplanen bygger på att investeringarna i princip är på samma nivå som årsbidraget varför nettoskuldsättningen i princip inte förändras.
- Mariehamn har i dagsläget relativt stora outnyttjade utrymmen som borde hyras ut, säljas eller anpassas för verksamhet som anses politiskt motiverad. Ytterligare fastighetsinvesteringar förutom de redan i budgeten för 2014 och verksamhets- och ekonomiplanen för 2015-16 planerade kan inte genomföras utan ökning av skulderna eller höjda skatter.

Sammanfattning

- Mariehamn har ett strukturellt finansieringsunderskott av skattenatur på storleksordningen 6 miljoner euro/år, jämfört med den situation man haft och den situation andra aktörer tror vi har. Detta gör att utrymmet för traditionell expansion av den kommunala servicen är näst intill obefintligt!
- Det strategiska förändrings- och reformarbetet både inom staden och totalt för den offentliga förvaltningen är så stort att ytterligare projekt än pågående och planerade inte kan anses realistiska.
- Det är möjligt att resurserna för den fysiska miljön och infrastrukturen de senaste åren bantats för hårt med tanke på utökade bostadsområden, det stora fastighetsbeståndet och viljan att behålla en hög standard på utemiljöerna.
- Moderniseringen av budgetprocessen ger verkliga möjligheter till överblick, framförhållning och realistiskt prioriteringsarbete.

Ekonomisk översikt 2015-2017

Resultat Kommunbidrag

Resultat och kommunbidrag Belopp i tusen euro	Bokslut 2012	Prel.bokslut 2013	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Skatteintäkter	40 480	40 669	43 064	44 447	46 046	47 707
Landskapsandelar, komp.	<u>7 876</u>	<u>6 221</u>	<u>5 886</u>	<u>6 053</u>	<u>6 113</u>	<u>6 174</u>
Intäkter av skattenatur	48 355	46 890	48 950	50 499	52 159	53 881
Kommunbidrag, TOTALT	-48 464	-45 557	-47 899	-48 953	-49 677	-51 041
Stadsledningen (exkl finansiering)	-2 197	-2 253	-5 804	-5 804	-5 844	-5 990
Finansiering (stadsledningen)	1 202	4 017	5 367	4 747	4 880	4 880
Direktionen för elverket	138	959	-	-	-	-
Stadsutvecklingsnämnden	-336	-354	-351	-351	-358	-367
Bildningsnämnden	-14 963	-14 934	-15 085	-15 236	-15 369	-15 753
Kultur- och fritidsnämnden	-222	-219	-244	-244	-246	-253
Socialnämnden	-27 895	-27 873	-28 855	-29 139	-29 408	-30 143
Infrastrukturnämnden	-3 943	-4 734	-2 776	-2 776	-3 180	-3 259
Byggnadsnämnden	-247	-166	-151	-151	-152	-156
Planenliga avskrivningar *)	6 506	6 595	6 228	6 349	6 573	6 737
Extraordinära poster	-125	0	0	0	0	0
Driftsbidrag	6 272	7 928	7 279	7 895	9 054	9 577
Finansiella poster	-513	-570	-682	-826	-936	-955
Årsbidrag	5 759	7 358	6 597	7 069	8 118	8 622
Planenliga avskrivningar	-6 506	-6 595	-6 228	-6 349	-6 573	-6 737
Extraordinära poster	125	0	0	0	0	0
Årets resultat	-621	763	369	720	1 546	1 885

*) Ingår i respektive enhets resultaträkning, som täcks med kommunbidrag.

Ekonomisk översikt 2015-2017

Finansierings- analys

Finansieringsanalys	Bokslut	Prel.bokslut	Budget	Budget	Plan	Plan
Belopp i tusen euro	år 2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kassaflödet i verksamheten						
Internt tillförda medel	5 759	7 358	6 597	7 069	8 118	8 622
Extraordinära poster	125	0	0	0	0	0
Rättelseposter till internt tillförda medel	-665	0	0	0	0	0
Investeringarnas kassaflöde	<u>-19 291</u>	<u>-6 696</u>	<u>-6 276</u>	<u>-7 206</u>	<u>-7 082</u>	<u>-6 500</u>
Verksamhetens och inv. kassaflöde	-14 072	661	321	-137	1 037	2 122
Finansieringens kassaflöde						
Förändringar av lånestocken:	5 382	398	575	-616	-792	-792
Ökning av långfristiga lån	8 055	3 300	3 200	2 300	2 300	2 300
Minskning av lån	-2 673	-2 902	-2 625	-2 916	-3 092	-3 092
Övriga förändringar av likviditeten	<u>2 922</u>	<u>-2 155</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Finansieringens kassaflöde	8 303	-1 757	575	-616	-792	-792
Förändring av likvida medel	-5 768	-1 096	896	-753	245	1 330
Likvida medel 31 december	2 105	1 009	1 866	1 113	1 358	2 687
Likvida medel 1 januari	7 873	2 105	970	1 866	1 113	1 358
Summa förändring av likvida medel	-5 768	-1 096	896	-753	245	1 330
Nettoskuld	Bokslut	Prognos	Budget	Budget	Plan	Plan
Belopp i tusen euro	år 2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nettoskuld vid årets början	32 287	46 479	45 651	45 330	45 467	44 430
+ Investeringar	19 951	6 696	6 276	7 206	7 082	6 500
- Årsbidrag	<u>5 759</u>	<u>7 358</u>	<u>6 597</u>	<u>7 069</u>	<u>8 118</u>	<u>8 622</u>
Nettoskuld	46 479	45 818	45 330	45 467	44 430	42 308

Emma Dahlén, kanslichef

Stadens målsättningar

Mål för mandatperioden

- Demokrati och inflytande
 - Flera kontaktytor mellan stad och medborgare , ökad medborgardialog , hållbarhets- och demokratibokslut
- Kvalitet
 - Fem kvalitetsnyckeltal per angivet område
- Näringsliv och ekonomi
 - Befolkning 31 .12.2015 = 11.800 invånare.
 - Inflyttning och ökad mångfald - minst två åtgärder per år för att effektivare och tydligt informera näringslivet om möjligheten till satsningar och utveckling i staden.
 - Skattebasen 2015 ska efter inflationsjustering ha ökat med minst 6 procent jämfört med 2011.
 - Nettoskuldbördan 31.12 .2015 högst 47 miljoner euro.
 - Planerade investeringar på minst samma nivå som budgeten 2012 finansieras med ett genomsnittligt årsbidrag på minst 10 miljoner euro per år.
- Hållbar utveckling
 - Utsläpp av växthusgaser - 40 procent lägre än 2002.
 - Energiförbrukning ska efter normalårsjustering minska med minst 20 procent (mätt i kWh) från 2011 till 2015.
- Den tredje sektorn
 - 3e sektorn = en av de viktigaste aktörerna för att förbättra effektivitet och produktivitet samt bryta social isolering och skapa gemenskap. Möjligheter för social innovation och samhällsentreprenörskap i ett civilsamhälle i förändring. Fem genomförda åtgärder redovisas.
- Medborgarundersökning
 - bättre omdöme 2015

Den gemensamma målbilden

- Budget 2014 => Ny gemensam målbild
- 1. Konkurrenskraftig, växande centralort för Åland med hälsosam och hållbar livsstil.
- 2. Aktiv och levande invånarsamverkan och –dialog.
- 3. Innovativ och nyskapande kommunal verksamhet, med bra kommunal medarbetardialog.
- 4. Metropolkänsla som bygger på tillgång till en mångfald av företag och arbetsmöjligheter.
- 5. Rekreation kultur, internationella kontakter och god offentlig service.
- Målbilden bekräftar: "Världens minsta metropol"

Världens minsta metropol

Perspektiv

Brukare

Medarbetare

Ekonomi

Hållbar utv.

Gemensam
långsiktig
målbild

1. Konkurrenskraftig, växande centralort för Åland med hälsosam och hållbar livsstil.
2. Aktiv och levande invånarsamverkan och –dialog
3. Innovativ och nyskapande kommunal verksamhet, med bra kommunal medarb.dial.
4. Metropolkänsla som bygger på tillgång till en mångfald av företag och arbetsmöjligh.
5. Rekreation kultur, internationella kontakter och god offentlig service.

SPECIFIKA GEMENSAMMA MÅL

Mål 2015

Kontaktytor
Medb. dialog
Medb. unders.
5 områdesvisa
kvalitetsmål

-

11.800 invånare.
Skattebasen + 6 %
Nettoskuld 47 m €
Årsbidrag 10 m € f.
investering.

Växthusgas - 40 %
(2002)
Energiförb. – 20 %
(2011)

Övriga över-
gripande mål

-

*Jämställdhet -
Sjukfrånvaro mm*

-

Miljö mål

VERKSAMHETSSPECIFIKA MÅL

Mål för
verksamheten

10.06.2014

10.06.2014

10.06.2014

10.06.2014

VERKSAMHETSSPECIFIK PLANERING

Verksamhets-
plan

Brukare

Medarbetare

Ekonomi

Hållbar utv.

Övriga gemensamma specifika mål

1. Miljömål 2013-2017
2. Jämställdhetsmål – revideras 2014
3. Sjukfrånvaro mm.

Medborgarundersökning – 3 index

- Mariehamn som plats att bo och leva på (Mycket gott betyg)
 - Bör prioriteras: *Arbetsmöjligheter, Bostäder*
 - Förbättras om möjligt: *Fritidsmöjligheter, Trygghet,*
 - Kan ges lägre prioritet: *Kommersiellt utbud*
 - Stadens egna verksamheter (Gott betyg)
 - Bör prioriteras: Gator och vägar, Miljöarbete
 - Förbättras om möjligt: Renhållning och sophämtning, Idrotts- och motionsanläggningar, Kultur
 - Kan ges lägre prioritet: Stöd för utsatta personer, Äldreomsorgen, Gång- och cykelvägar
 - Bevaras: Grundskolan, Barnomsorgen, Vatten och avlopp
 - Möjlighet till inflytande (Med knapp marginal gott)
 - Bör prioriteras: Förtroende och påverkan
 - Förbättras om möjligt: Information
 - Bevaras: Kontakt
- ⇒ Satsa på: Arbetsmöjligheter och bostäder, gator och vägar, miljöarbete, förtroende, påverkan.

Emma Dahlén, kanslichef

Fastigheter

Fastigheter utgångsläge

- Stadens fastighetsyta: ca 93 000 m²
- Genomsnitt per invånare: 8,2 m²
- Stadens genomsnitt: ~240 % svenskt genomsnitt
- Genomsnittlig kostnad per m²: 13 €/mån eller 160 €/år.
- Fastighetsförvaltande enheter: Flera
- Ingen ansvarar för stadens totala lokalförsörjning
- Befogenhet hyresavtal: Följer verksamheten
- Hyressättning:
 - Fastighetsförvaltningen: +/- 0 resultat
 - Övriga: Inga resultatkrav för fastigheter

Ritva Bergholm, personalchef

Personal- och arbetsgivarfrågor

Personal- och arbetsgivarfrågor

- De strukturer, de resurser och den kompetens som behövs för att nå målen som beslutits om och för att anpassa verksamheten till rådande förutsättningar har skapats genom
 - Förvaltningsreformen 2011
 - Personalresursprojektet 2012-2014
 - Projekt för minskad sjukfrånvaro 2010-2013
 - Jämställdhetspolicy 2011-2013
 - Ledarskapsutvecklingsprogrammet 2014-2015
- Totalt kommer uppskattningsvis 40-45 personer att avsluta sin anställning i staden under år 2015.
 - 25 personer kommer att avgå med ålderspension.
 - Antalet invaliditetspensioner har ökat de senast åren och antas vara 5 personer per år.
 - Därtill avgår 10-15 personer årligen av andra orsaker.
- Under åren 2016-2017 är ålderspensionsavgångarna sammanlagt ca 40 personer och avslutade anställningar per år totalt 35 – 40 personer.

Personal- och arbetsgivarfrågor

- Ytterligare rationaliseringar genomförs men även nyrekryteringar behöver göras.
- Bristen på arbetskraft kommer att vara ett faktum inom ett antal år. Märks redan inom vissa yrkesgrupper.
- Ungdomsprojektet fortsätter.
- Sjukfrånvaron 3,9 % år 2013 vilket är ett gott resultat, målsättningen är 3,5 %.
- Från år 2015 fokus på ökad hälsa.
- Den totala årliga lönesumman torde stiga från år 2013 till 2014 med 0,7 % och från år 2014 till 2015 med ca 0,6 %
 - Lönejustering 1.7.2014 grundlönerna höjs med 20 euro (12-13 cent/timme för timavlönade och 0,58 % för lärare). Justeringen skulle betyda en höjning på 0,7-0,8 %.
 - Lönejustering 1.7.2015 0,3 % (0,4 % för lärare).
 - Årligen beviljas kollektivavtalsenliga årsförhöjningar motsvarande ca 0,4 %.
 - Inga nya uppgifter om socialförsäkringsavgifter

Kaffepaus - 20 minuter!

Susanne Lehtinen, socialdirektör

Sociala sektorns verksamhetsområde

Social service

- Lågkonjunktur – sysselsättning – utkomststöd
- Utdragen lågkonjunktur/ förvärrad situation – barnskydd, missbruk
- Översyn av handikappservicelagen
- Eventuella nya lagar under budgetåret
- Lagar på Åland som är fördyrande för kommunen jämfört med riket
- Flyktingmottagning, staden ensam eller i samarbete med andra?
- Boende för specialgrupper?
- Framtiden – KST eller något annat?

Barnomsorg

- Behov av mera platser för att kunna uppfylla lagens krav
- 2-avdelningars daghem i Idrottsgården är ej beaktat i ramen för 2015
- Personalökning med 4 (+ 2 befintliga)
- Kostnaderna för hemvårdsstöd sjunker
- Lekparksverksamheten som köptjänst kan ses över
- Avgiftsfinansieringen
- På sikt behövs ytterligare barnomsorgsplatser, särskilt om man vill stänga små och oändamålsenliga eller tillfälliga enheter

Äldreomsorg

- Behovet av platser tillgodosett fram till år 2025 – 2030 ca
- Omstrukturering av vårdnivåerna i enlighet med nationella rekommendationer och verkligt behov. Mindre behov av institutionsplatser och större behov av effektiverat serviceboende.
- Personaldimensionering och struktur behöver ses över
- Köptjänster kan avslutas
- Intäkterna stiger i takt med att allt flera har tjänstepension
- Fokus på nya arbetssätt inom hemtjänst, inget behov av nya tjänster
- Efterfrågan på bostäder i Edlagården och Johannahemmet minskar

Kjell Nilsson, bildningsdirektör

Bildningssektorns verksamhetsområde

Planeringsförutsättningar

- 15 236 000 euro enligt planen för 2015. Denna summa innebär en höjning av budgetanslaget med 1 % jämfört med 2014.
- Under förutsättningen att kostnadsökningen inte överstiger 1% kan bildningssektorn bibehålla sin verksamhet på 2014 års nivå.
- Det nya löneavtalets storlek påverkar kostnadsnivån.

Vad påverkar bildningssektorns kostnader inom grundskola och fritidshem?

- **Elevunderlag.** Under de närmaste åren förutses en liten ökning av antalet skolbarn som är bosatta i Mariehamn. År 2013 gick 1029 elever i stadens grundskolor. Prognosen för 2015 är 1039.
- **Elever i annan skola.** Antalet elever i träningsundervisningen minskar med någon enstaka Mariehamns elev, men familjers eventuella flytt kan inte förutsägas. Andelen ansökningar som innebär att elever vill gå kvar i sina tidigare skolor fastän familjen flyttar till Mariehamn har ökat. Bildningsnämnden tvingas vara mycket restriktiv med att bevilja denna möjlighet på grund av de ökade kostnader det innebär.
- **Landskapsandelar:** Mariehamn får 20% av den kalkylerade kostnaden för en elev. Jomala 30%, Lemland 45%, Hammarland 45%, Finström 40%. Landskapsandelen för elever i träningsundervisningen har inte följt med kostnadsutvecklingen.

Planeringsförutsättningar för grundskola och fritidshem.

- **Timresurs:** Detta mått visar på hur många lärarledda undervisningstimmar en skola har per elev.
 - Mariehamns grundskolor har i åk 1-6 en timresurs om 1,83 i jämförelse med t ex Lemland som har 2,38. Med en stor timresurs kan man t ex dela fler klasser.
 - Mariehamns grundskola har i åk 7-9 en timresurs om 2,24 i jämförelse med Kyrkby som har 2,94 och Godby som har 2,53. I en jämförelse utanför Åland kan konstateras att Mariehamn i åk 1-9 har en timresurs om 2,03 medan exempelvis Pargas har 2,35. (Jämförelsetal från 2013).
- **Klasstorlek:** Mariehamn har i åk 1-6 är i genomsnitt 16,2, medan åk 7-9 har undervisningsgrupper i storleksordningen 15,8 .
 - I Finland som helhet våren 2013, var genomsnittsklassen i åk 1-6 19,66 barn och i åk 7-9 16,46 barn. För att uppnå dessa gruppstorlekar har undervisningsministeriet fördelat extra pengar till kommunerna.

Planeringsförutsättningar inom skola och fritidshem.

- **Ombyggnad av Övernäs skola:** Om ett landskapsbidrag om 25 % erhålls ökar bildningssektorns kostnader när byggnationen färdigställts. Första året skolan är i bruk (2016) ökar kostnaden för räntor och avskrivningar med ca 64 500 . Andra året ökar kostnaderna med ca 129.000 euro. Samtidigt minskar energikostnaderna i en grundrenoverad skola.
- Inventarier behövs i den ombyggda skolan och beräknas kosta 150.000 euro.
- **Nästa steg i IT utvecklingen:** Under de kommande åren planeras att elevdatorer i skolorna ersätts med läsplattor, detta för att ta tillvara de pedagogiska möjligheter som läsplattor erbjuder. Slutmålet är att varje elev ska ha en läsplatta. Detta mål nås stegvis .

Planeringsförutsättningar för Medborgarinstitutet.

- En stor del av Medis verksamhet är uppdragsutbildningar, ca 40 %. Kurser i svenska för inflyttade är den största delen av uppdragsutbildningarna och upphandlas av landskapsregeringen vart tredje år. Hösten 2015 sker en ny upphandling, som är väldigt viktig för Medis. Med uppdragsutbildningarna fylls Böndernas hus med verksamhet och de fasta kostnaderna för institutet delas, vilket medför att fler kurstimmar inom den fria bildningen kan hållas.

Planeringsförutsättningar för kultur och bibliotek

- Inom de närmaste åren kommer ett nytt sätt att klassificera biblioteksböcker att genomföras vid bibliotekstjänst, varifrån de flesta böcker köps. Denna omställning kommer att bli en tidskrävande uppgift.
- En ständig uppgradering av bibliotekssystemen gör att servicen mot kund förbättras, men detta medför också ökade kostnader.

Planeringsförutsättningar för idrotts och fritidsanläggningarna.

- En förutsättning för inkomster är att anläggningarna får många besökare. Anläggningarna måste därför hållas i gott skick och ha en rimlig prisnivå. Viktigt för anläggningsdriften är att priserna på el och värme, men även vatten inte höjs alltför mycket.
- I Islandia är investeringsbehovet stort de närmaste åren.
- Mariebad är 10 år och slitaget börjar märkas. Underhållskostnaderna beräknas öka.

Planeringsförutsättningar för kultur och fritidsnämnden

244 000 euro i plan 2015 x 3,5 = 854 000 euro !

De pengar som satsas ger stor effekt ute i samhället. Varje euro ger ett värde om 3,5 gånger insatsen enligt ÅSUB:s utredning 2012.

- Viktigt att det händer mycket i stan för att det ska vara attraktivt att flytta till och bo i Mariehamn.

Kai Söderlund

Infrastruktursektorns verksamhetsområde

Infrastruktursektorn

- Personalresursprojektet fortsätter – verksamheten prioriterad
- Dåligt resultat 2012 & 2013 – tuff ram 2014
 - Skattefinansierat - räddningsverket 1,4 miljoner, samhällstekniska (exkl VA) 3,4 miljoner
- Hamnen eget anslag
- Samhällsservicereformen & bolagiseringar
- Effektivera lokalanvändningen

Räddningsverket

- Gemensam räddningsmyndighet? – inte splittra dagens organisation
- Satsning på prehospital sjukvård – kostnadsneutralt
- Nivån på kommunbidraget på 2004 års nivå – höjas?

Fastighetsavdelningen

- Samordna kompetens och resurser - tydlig fastighetsförvaltarroll
- Internhyresavtal – självbärande & indexjustering
- Energieffektiveringar – god inomhusmiljö – tillgänglighet

Mariehamns hamn

- Bolagisering – administrationen – samarbete med rederier
- Intäktssidan under tryck – kryssningstrafiken/antal anlöp
- Underhåll i hamnen – mottagning av avloppsvatten – landström?
- Utveckling av Korrvik
- Parkeringsgarage?
- Pommern, underhållsplan – tryck på ökad personal
- Pommern, docka

Samhällstekniska avdelningen

- Mättningsverksamheten, strukturerad generationsväxling
- Vinterunderhåll borde ligga på 300 000 euro
- Nya områden; Österbacka, Apalängen, Svärtesgränd, Storgärdan, Horelli
 - 4,0 km gata, 2,7 km gc-väg/trottoar, flera tusen m² allmänna områden -> Underhållsunderskott
- Lilla Holmen privat drift, troligen för lågt anslag
- VA-intäktsbudget för låg, abonnenter ökar men vattenvolymen minskar
- Variationer i läckvattenmängder och ökade underhållskostnader
- Personalkostnader minskar 2015

Sirkka Wegelius

Stadsutvecklingsnämndens ansvarsområde

Planering för utbyggnad

- Genom stadsplanering skapas de fysiska förutsättningarna för en ökad inflyttning och företagsetablering.
- Under de senaste åren har stadens utbud av bostadstomter kraftigt ökat i synnerhet med att Horelliområdet byggts ut. Staden har en reserv på färdigplanerad tomtmark för ca 750 nya bostäder, vilket motsvarar stadens genomsnittliga befolkningsökning på 15-20 år.
- Under 2014 färdigställs planerna för Rönnbergs torg med ett beräknat tillskott på 170 bostäder beroende på vilka krav på marksanering som kommer att ställas.
- Under 2015 tas stadsplanen för Änglamarkerna fram med 30-40 egnahemstomter.

Svinö holme

- Enligt fullmäktiges önskemål skall en första skiss på Svinö holme presenteras inför fullmäktige 2014.
- Stadsutvecklingsnämnden har tagit fram en sammanställning av planeringsförutsättningarna på Svinö och lagt fram alternativa scenarier för områdets markanvändning.
- Planprocessen för en delgeneralplan omfattar förutom alternativa studier på markanvändningen också beskrivning på konsekvenser för trafiken, miljön och samhällskostnader, vilket kräver ett extra anslag på konsultarvoden, som inte är beaktat i ramen för 2015 eller 2016.

Förtätning och uppgradering av stadsmiljön

- Stadsutveckling innebär inte bara att bereda plats för nya bostadsområden utan även en förtätning och uppgradering av den befintliga stadsmiljön.
- Nu när gatorna och parkerna är utbyggda i Horelliområdet kunde fokus riktas på stadsbilsrehabiliteringen av de viktigaste uterum i stadskärnan, nämligen absoluta centrum och Österhamnen. En kvalitetshöjning och aktivering av dessa områden är en nödvändighet för stadsbornas trivsel och för att kunna konkurrera om turismen med närområden.
Stadsutvecklingsnämnden har lyft fram dessa frågor och översiktliga planer finns, men genomförandet ligger hos andra förvaltningar eller privata markägare.
- Nya arbetssätt krävs med syfte att ta fram en samfinansiering av åtgärden med offentliga och privata medel. För att kunna förverkliga dessa projekt bör finnas en tidtabell och budget för deras genomförande samt en ansvarig projektledare.

Avslutning

- Christian Beijar leder en frågestund där politikerna får fråga om saker som känns oklara i den presentation som gjorts
- Petri Carlsson avslutar